

Nieuwsbrief G40 Sterke Keten

De Bbz en Tozo tijdens de coronacrisis

Themabijeenkomst - 17 april 2020

Strategische vraagstukken voor gemeenten

Op 17 april verzorgt de G40 themagroep Sterke Keten een bestuurlijke themabijeenkomst. Er zal stil worden gestaan bij de impact van de coronacrisis op de eigen protefeuille en bij de Tozo-regeling. Hierbij zullen wij o.a. stilstaan bij de volgende strategische vraagstukken die deze regeling oproept:

- Hoe verhouden de verwachte kosten zich tot de bevoorschotting vanuit de Rijksoverheid?
- Welke uitvoeringskosten zijn reeds gemaakt, en volstaat het bedrag dat het ministerie van SWZ hiervoor heeft uitgetrokken?
- Hoe is de inschatting na de eerste drie maanden?
- Welke effecten gaan uit van het onder grote druk regelen dat men ondersteuning krijgt op samenwerking in de regio?
- Wat kunnen we in de praktijk leren van de uitvoering van de Tozo in relatie tot de uitvoering van de Participatiewet?

Er zullen meer vragen en discussiepunten boven tafel komen, die via de G40-wethouders ook bij de VNG aan de orde zullen komen.

Voorwoord

*door Wethouder Mariska ten Heuw,
voorzitter G40 Themagroep Sterke Keten*

Dit is onze eerste nieuwsbrief. Bij de start van dit jaar was het idee om met o.a. een nieuwsbrief een overzicht te geven van de vele ontwikkelingen op ons werkterrein, en helder te maken hoe de G40 Themagroep Sterke Keten hierin koers kiest gelet op onze belangen en onze wensen. We doen veel, of het nu gaat om het uitdiepen van een vraagstuk als een leven lang leren of het ontwikkelen van opvattingen over hoe wij de arbeidsmarktregio van de toekomst zien.

En toen kreeg ons land te kampen met het Coronavirus. Alles is anders. En wordt anders, als de voortekenen ons niet bedriegen. In plaats van de groei aan te grijpen om iedereen kans op werk te bieden moeten we ons voorbereiden op toenemende werkloosheid en een groeiend beroep op de bijstand. Waar we ons ook ten volle mee bezig moeten houden is de Tozo-regeling, feitelijk een versoepelde Bbz. Zelfstandig ondernemers hebben onze steun hard nodig. Met stoom en kokend water zijn gemeenten aan de slag gegaan om de steun te organiseren, zelfs op het moment dat formeel nog niet alle voorwaarden van de kant van het Rijk even scherp waren.

In deze nieuwsbrief geven we informatie over hoe dertien gemeenten de enorme toeloop hebben opgevangen. Eenieder kan in deze nieuwsbrief lezen dat dit veel flexibiliteit en adaptief vermogen van de medewerkers vraagt. Het is nu alle hens aan dek om ervoor te zorgen dat ondernemers de gevraagde steun krijgen. Dat doen we goed met z'n allen is mijn indruk. Niet alleen voor de eigen gemeente, maar ook de omliggende gemeenten, wat een extra verantwoordelijkheid met zich meebrengt.

Wanneer de rook wat is opgetrokken, komen we vanzelf te spreken over de bestuurlijke vraagstukken verbonden aan uitvoering van de Tozo. Voor een eerste aftrap doen we dat al op onze bestuurlijke themabijeenkomst van 17 april. In deze nieuwsbrief staan al wat onderwerpen genoemd waaraan we denken. **Als jullie andere suggesties hebben; laat het weten!**

Voor nu, blijf gezond, en ik hoop iedereen te zien en te spreken op onze themabijeenkomst.

- Mariska ten Heuw, voorzitter G40 themagroep Sterke Keten

Hoe gaan gemeenten om met de Tozo?

Op 27 maart publiceerde de Rijksoverheid de voorwaarden vna de Tozo, een regeling bedoeld om zelfstandigen tijdens de crisis te ondersteunen met inkomensvoorziening voor levensonderhoud en bedrijfskrediet. Zunderdorp B&M vroeg aan gemeenten hoe de uitvoer hiervan verliep, om in kaart te brengen hoe gemeenten omgaan met de grote veranderingen die de coronacrisis met zich meebrengt.

De Bbz is een specialistische regeling die om specifieke expertise vraagt. Het jaarlijks beroep op de regeling verschilt per gemeente maar ligt over het algemeen laag, met enkele tientallen tot een paar honderd aanvragen. Dit is echter geheel veranderd sinds de bekendmaking van de Tozo: alle gemeenten hebben te maken met een forse toename van het aantal aanvragen (zie tabel).

Hoe gaan gemeenten om met de toeloop?

Bij veel gemeenten staat het opschalen van de afhandelingscapaciteit centraal. Andere gemeenten sturen aan op het standaardiseren en automatiseren van de processen om aanvragen sneller te kunnen behandelen. In veel gemeenten worden ook een aantal flankerende maatregelen genomen om geraakte zelfstandigen te ontzien. Coullance en begrip voor de situatie is hierbij het motto. Zo worden gemeentebelastingen, beslagleggingsprocedures en aanmaningen veelal opgeschort, en zetten gemeenten infodesks op om de informatievoorziening richting zelfstandigen te stroomlijnen.

En hoe zit het met toetsing?

In lijn met de boodschap vanuit de Rijksoverheid staat een snelle uitvoer centraal om de grote toeloop te ondervangen. De vereisten voor toekenning zijn minimaal, en hoewel er wel over toetsing achteraf en steekproefsgewijze controle wordt gesproken, verwoordt één ambtenaar het treffend: “We kunnen niet inschatten hoeveel ondernemers die het zonder steun zouden redden een beroep op de regeling gaan doen. Het morele appèl om dat niet aan te vragen blijft voor hun rekening.”

Veel dank aan de gemeenten Emmen, Zwolle, Nijmegen, Groningen, Zaanstad, Alphen aan den Rijn, Arnhem, Enschede, Venlo, Hoorn, Delft, Leeuwarden en Assen voor hun input.

Tabel 1: de toeloop in beeld

Gemeente	Bbz normaliter	Tozo aanvragen*	Gemeente	Bbz normaliter	Tozo aanvragen
<i>Emmen</i>	...	900	<i>Enschede</i>	...	2320
<i>Zwolle</i>	200	1700	<i>Venlo</i>	16	939
<i>Nijmegen</i>	214	3309	<i>Hoorn</i>	32	1410
<i>Groningen</i>	1000**	3294	<i>Delft</i>	55	1400
<i>Zaanstad</i>	...	1500	<i>Leeuwarden</i>	300	2750
<i>Alphen aan den Rijn</i>	70	1000	<i>Assen</i>	200	1300
<i>Arnhem</i>	...	3500			

*Aantallen bij benadering. **Meldingen.

Een kijkje in de keuken bij: Gemeente Venlo

"Hoe wordt de Bbz bij jullie uitgevoerd?"

"Wij voeren in Venlo zelf de Bbz uit, dit is normaal gesproken onderdeel van het takenpakket van 2 medewerkers. In 2018 kregen we 28 aanvragen binnen, en in 2019 waren dat er 16."

Hebben jullie al veel aanvragen voor de Tozo?

"De situatie nu is compleet veranderd: tussen 16 en 26 maart hebben meer dan 926 hulpbehoevenden zich gemeld. Sinds het openstellen van de Tozo hebben we hier 939 aanvragen voor ontvangen."

Wat doen jullie om die toename het hoofd te bieden?

"Om de toeloop te ondervangen hebben we ons systeem snel gedigitaliseerd. Naast de Tozo kent de gemeente Venlo ook verschillende flankerende maatregelen: via de Stichting Leergeld verstrekken we extra laptops aan kinderen die nu thuis moeten leren. Incassomaatregelen en lokale belastingen voor ondernemers zijn uitgesteld tot juli. Voor ongebruikte gemeentelijke sportlocaties worden geen huurkosten gerekend, en er is een noodfonds om kleinere initiatieven te ondersteunen. Denk hierbij bijvoorbeeld aan vrijwilligersacties waarvoor materialen aangeschaft moeten worden."

Hoe toetsen jullie de aanvragen?

"Op dit moment behandelen we aanvragen op de volgorde waarin zij ingediend worden, behalve als mensen zich melden met urgente problemen. In dat geval bekijken we die dossiers eerder. We vinden het op dit moment vooral belangrijk dat mensen die in nood verkeren snel geholpen worden. De wijze waarop we achteraf gaan controleren, wordt op dit moment verder uitgewerkt. In de toekenningsbeschikking zullen we iedereen informeren over de rechten en plichten."

